



**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. De modo procedendi in caussa Hæresis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](#)

positionis, d.e. Excommunicamus § adiicimus.
Quibus subinde Inquisitores adjunguntur, qui
coquacum vel separatum cum illis cognoscant
& Pro hoc i. 7. eod. in 6. Si tamen processerint seorsim,
debet sibi communicare acta, simulque
profite sententiam; vel si discordes fuerint,
cum remittere ad Sedem Apostolicam. Pia sec. 2.
¶ 4. 4. 6 in princ. Quenadmodum &c. si ipsius
mimulatur de eodem criminis, cognitione soli
Pontifici reservatur, c. Inquisitores eod. in 6.

6. Ex Concilio autem Lateranensi, (ut est
in d. c. Excommunicamus §. moneantur, cui con-
formis est nova Constitutio Pauli IV. apud Per.
Math. in VII. Decretal. lib. 5. t. 3. c. 9.) tenentur
jurare Principes secularares, & qui potestatem
aliquam perpetuam vel temporalem in Repub.
Christianâ obtinent, se se hæreticos universos,
et Ecclesia denunciatis ac dannatos, eorum
que complices pro viribus exterminaturos.
Quod si dominus temporalis, monitus & re-
quisitus ab Ecclesia, purgare terram suam ne-
glexit, excommunicatur: si perfiditer in ex-
communicatio per annum, buxiatur Pa-
pa, qui fideles ejus seu vasallos à juramento ab-
solvet, terramque exponet fidibus occupan-
dam, aliovero tamen jure domini principalis, nisi
& ipse sit in culpa. De eadem re est Frederici
Imp. Constitutio, qua hæretici & perpetua no-
tanti infamia, & proscriptiuntur Auth. Gazaros
C. b. t. insuperque ultimi supplicii pœna in eos
statuit, in l. 58. C. eod.

7. Quæ ex interpretatione consuetudinis est
exultio Abbatis in d.e. Ad abolendam n. 13. hoc tñ.
Covar. 1. var. ref. 10. n. 10. ad quam tamen pœ-
nati Judex Ecclesiasticus condemnare hæreti-
cos nequit; verum ea condemnatio de hæreti-
co ad die Ecclesiastico per secularium potestatem
inficitur. Quid autem de hæreticis statuerint
Principes nostri, tradit Zyp. b. t. n. 6. & Gudeli-
bus De jure noviss. lib. 6. c. ult. De aliis vero hære-
ticorum pœnis ex jure Civili videatur Pet. Gre-
gor. Tholol. Syntag. Iuris universi lib. 2. 3. c. 8. de-
que judic. o ac Judicibus hæreticorum, cap. 6. &
de cautionibus contra eos adhibendis, c. 9.

Cæterum hæreticus has pœnas evitabit, si
penitent, & ad Ecclesiam, quæ nemini gre-
num claudit, paratus sit redire, hæretimque
abjurare: nisi abjuratione semel facta, rursus in
tandem vel aliam lapsus sit; nam tunc omni
beneficio juris exicit, & brachio sacerdotali tradi
debet, d.e. Ad abolendam igne cremandus. Neque
ob hauc traditionem, ex qua sequitur mors, Ju-
dex Ecclesiasticus incurrit irregularitatem, Pia.
d loco n. 13. Ipsa autem resipiscienti Sacramentum
pœnitentie & Eucharistia non est denegan-
dum, d.e. Ad abolendam vers. illos quoque.

§. III.

De modo procedendi in causa Hæresis.

1. In causa hæresis idem potest esse testis & denun-
tiator.
2. Item quilibet alius, etiam infamia, perjurus &c.
3. Quo modo institui examen debeat.
4. Quo modo quis defatur de hæresi.

1. IN causa hæreticos proceditur simpliciter
& de plano. Potestque idem esse testis, qui
accusator & denunciator, c. In omni 4. sup. de te-
stibus, modò jurer se non ex odio vel animi pa-
ssione ac levitate denuntiare. Interrogarique de-
bet, au verba hæretica prolata fuerint seni vel
iocosè, vel referendo aliorum opinionum; nam
duobus his postremis casibus non arguerent a-
liquem hæreticum, quamvis taliter ea propter ens
graviter esset puniendus, ubi adesset periculum
scandalii. Pia. d. loco n. 4.

2. Iosuper potest quilibet hic admitti testis,
etiam laicus adversus Clericum, c. de castro 14.
sup. de testib. etiam particeps & socius criminis
pros fanxit Alexander IV. item infamis, per-
jurus, modo non sit inimicus accusati, c. In fidei
§. 6. Accusatores §. Liceat verba t. in 6. Quamquam
duo hujusmodi testes non faciant plenam fi-
dem, ut alii, fide digni & omni exceptione ma-
iores, ad convincendum quem de hæresi, sed
tantum judicium ad torturam vel imponendam
pœnam extraordiariam. Pia. d. loco n. 4.

3. Cæterum institui in his causis examen te-
stium debet coram Notario & duabus gravibus
personis, etiam laicis, defectu Clericorum. Nec
hæretico, convictio de hæresi, dandus est pro-
curator; secus si fuerit tantum delatus vel
suspectus, aut neget se hæreticum esse: nam
hos casu non poterit eidem denegari procu-
rator, per quem se defendat. Qui quidem
procurator, ante omnia tenebitur jurare, se
bona fide, iustis saltim mediis, defensurum
causam, & defeturum causam, si depre-
henderet

henderit injustam, *Piæsec. d. l. n. 5.* Dicta etiam testium vel denuntiatorum ac nomina non publicatur, ne inde grave illis periculum immideat. *c. ult. b. t. nu. 6.* nisi socius fuerit criminis, vel abit nec timeatur periculum vindictæ. *d. c. ult.*

In causa quoque hæreses sententia absolutoria sanguinam transit in rem judicaram, ex Constitut. Pii V. *Inter multiplices*, apud P. Matth. lib. 5. tit. 3. c. 10. Neque appellatio nisi remedium hæretico condemnato est concedendum, c. *Vt inquisitionis* 18. b. i. in 6. nisi ab interlocutoria seu ante prolationem sententiae.

4. Variè autem defertur quis de crimine hæresis. Interdum ex leviori aliqua suspicione ut quia semel ex ita protulerit verba hæretica vel blasphema, aut per annum persistit in excommunicatione; & delato taliter de hæresi post abjunctionem imponitur pœnitentia salutaris, nec proceditur generaliter ad torturam, *Genuen in Præzi* c. 84. Interdum ex suspicione vehementi seu violenta; ut si quis ad omnem animi motum verba profeciat hæretica, aut blasphemet saepius, invocet Dæmones, verbis deprecatis, &c. prouchæ tradit & probat *Piæsec. d. loco* n. 9. ex *Genuen. d. c. 84. n. 7.* Ubique tam subiungit, vehementer suspectos esse de hæresi, qui Sacramento pœnitentie abutuntur, & in confessione pœnitentem ad actus in honestos provocant, talesque ut hæreticos puniendos essent, ex rescripto Pii IV. an. 1561. ad Inquisitionem Hispanicam: sicut & eos qui officium seu ministros Inquisitionis, quod minus contra eos procedant, impeditum, dominum Inquisitionis in vadum, portas inscrip- gunt, testes in causa fidei productos verberant, vel alias auxilium, consilium aut favorem quid hujusmodi molientibus praestant, d. c. *Vt Inquistiones*; ubi prohibetur, ne quis huic officio impedimentum iniciat, sub poena excommunicationis, ipso facto incurrente; quam si deinde per annum animo obstatato substinuerit, ex tunc velut hæreticus condonati judetur. Severius autem in tales animad- vertendum statuit Pius V. Constitut. *incip. Si de protegendis anno 1569.* quam refert *Piæsec. dicto loco*, & Clem VIII. alia Constitut. quam recitat ibidem *Piæsec.* quam casibus inihi spe- cificatis, formaliter convictum hæreticum vultu tradi brachio sæculari, etiam pro prima

vice. Cui ex praxi S. Inquisit. tradi is quoque debet, qui hæresim Principi persuadere pœsumperit.

Alias de aliis criminibus seu erroribus convi-ctus hæreticus, pro prima vice, si pertinax non sit, post factam adjurationem, pena arbitrii est puniendus, d. e. *Ad abolandam hoc ist.*

Deinde si non fuerit plenè probatum crimen hæresis, nec sit confessus, indicia tamen præcesserint violenta, abjurare debet accusatus eretorem suum, & pro facto scandaloso, ex quo ora-ta suspicio fuit, puniri arbitrio Judicis, *Piæsec. loco 13.* Vide fuis Greg. Tholos. *Syntagmam universi lib. 32. n. 7.* Farinac *Tract. De hæresi. Ze-ralam in V. Hæreticus* §. 24. & 25 & Azot. I. p. *Institutiones moralib. 8. cap. 20.*

TITULUS VIII.

De Schismaticis & ordinatis ab eis.

1. *Schismatici qui dicantur,*
2. *3. Eorum pena,*

I Proximi hæreticis sunt Schismatici, qui se ab unitate Ecclesiæ Romanae dividunt ac segregant, & aliam constituunt. Et quia tales aliquando Ordines sacros conferunt, libique Sacerdotes & Clericos constituant, id. c. r. d additur in *Tt. & ordinatis ab eis.* Schismatici, secundum Abbatem, interdum sumuntur largissime, coque pacto omnes consigni in peccato mortali. Schismatici dicuntur, quia sunt extra charitatem, can. *Audi denique xt. q. 3;* interdum laicæ, & sic excommunicati dicuntur eriant Schismatici, quia sunt extrema Ecclesiæ & communione fidelium, can. *Cum ex-communicato xi. q. 3.* Strictè vero capiuntur pro iis, qui proprium Episcopum ejiciunt de Sede Episcopali, seu ab eo se separant, sibi usurpantes presbyteros illius, can. *Denique, & can. Scire debes vii. q. 1.* & can. *Loquetus Dominus xxiv. q. 3.* Strictissime vero, ut hic, pro iis, qui se dividunt ab unitate Ecclesiæ Romanae, & si- bi aliam constituunt: dicitur enim Schismati- cicus